

VENTILUS

ONDERWEG MET DUURZAME ENERGIE

Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ventilus'

Procesnota 02

**Vlaamse
overheid**

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

Inhoud

Deel 1 Algemene procesarchitectuur	6
1 Overlegstructuur	6
1.1 Overleg in planteam en uitgebreid planteam.....	6
1.1.1 Verduidelijkingen van rollen in het proces	7
1.1.1.1 Rol- en taakverdeling tussen de Vlaamse overheid en Elia	7
1.1.1.2 Rol van de MER-coördinator	8
1.2 Actorenoverleg.....	10
1.3 Vlaamse Regering beslist	10
Deel 2 Het concrete proces.....	11
2 Procesverloop en –aanpak	11
2.1 Opstartfase – voorbereidende fase + opmaak startnota en procesnota	12
2.1.1 Doelstelling – onderzoek.....	12
2.1.2 Overleg en inspraak	13
2.1.2.1 Planteam en uitgebreid planteam	13
2.1.2.2 Overleg en inspraak – raadpleging publiek en adviesvraag.....	13
Bespreking met stakeholders.....	14
Workshops academici	14
Planbegeleidingsteam.....	14
Lokale actoren.....	15
2.1.2.2.b) Betrokkenheid van het brede publiek	15
2.1.3 Timing en documenten	18
2.2 Scopingfase – voorbereiding scopingnota - tussenstap technologie	20
2.2.1 Doelstelling van de tussenstap	20
2.2.1.1 Tussenstap technologie	21
2.2.1.2 Andere processen die parallel worden opgestart.....	23
2.2.2 Overleg en inspraak in het kader van de voorbereiding van de scopingnota	26
2.2.2.1 Betrokkenheid lokale besturen.....	26
2.2.2.2 Communicatie en dialoog met omwonenden	26
2.3 Scopingfase – opmaak scopingnota.....	26
2.3.1 Doelstelling – onderzoek.....	26
2.3.2 Overleg en inspraak	27
2.3.2.1 De Vlaamse Regering beslist	27
2.3.2.2 Communicatie en inspraak	27
2.3.3 Timing en documenten	27

2.4	Ontwerp planvormingsfase – opmaak voorontwerp GRUP en ontwerp milieueffectenrapport	28
2.4.1	Doelstelling – onderzoek.....	28
2.4.2	Overleg en inspraak	28
2.4.3	Timing en documenten	28
2.5	Planvormingsfase – voorlopige vaststelling ontwerp GRUP.....	29
2.5.1	Doelstelling – onderzoek.....	29
2.5.2	Overleg en inspraak	29
2.5.3	Timing en documenten	29
2.6	Goedkeuringsfase – definitieve vaststelling GRUP	30
2.6.1	Doelstelling – onderzoek.....	30
2.6.2	Overleg en inspraak	30
2.6.3	Timing en documenten	30
3	Bijlagen	31
3.1	Verslagen van planbegeleidingsteam	31
3.2	Verslag overleg met lokale besturen	31
3.3	Verslagen van de infomarkten	31
3.4	Verslag van de inspraak op de website.....	31

Procesnota 02

Dit document is de procesnota 02 bij het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) 'Ventilus'.

Per fase van het proces wordt in een procesnota omschreven wat de doelstelling van elke fase is, welke onderzoeken en overlegmomenten erin worden opgenomen, wat de verwachte timing is, wat het gewenste resultaat is en welke inspraakmomenten u mag verwachten. Deze procesnota 02 is niet gekoppeld aan de afronding van een procedurele fase maar is een tussenstap om tot de scopingnota te kunnen komen. In het kader van de participatie gekoppeld aan de startnota zijn veel vragen gesteld en opmerkingen geformuleerd. Niet de eenvoudigste vragen om te beantwoorden en in de scopingnota te vertalen. Daarom is bijkomend onderzoek en overleg noodzakelijk om beter de scope te kunnen bepalen. Op welke manier dit onderzoek zal verlopen en hoe de verschillende stakeholders (elk vanuit hun eigen rol) zullen worden betrokken, kan u in voorliggende procesnota 02 lezen.

In wat volgt wordt omschreven:

- in deel 1 hoe de algemene procesarchitectuur eruit ziet;
- in deel 2 welke fasen er reeds doorlopen zijn, wat de huidige stand van zaken is en welke stappen nog moeten doorlopen worden.

De procesnota 02 focust op het procesverloop en –aanpak. Voor de inhoudelijke informatie over het Ventilus-project verwijzen wij u door naar de websites omgevingvlaanderen.be en ventilus.be.

Contact en info:

Departement Omgeving

www.omgevingvlaanderen.be

Email: gop.omgeving@vlaanderen.be

Telefoon: 02. 553 11 71 (Chris Fermon)

Adres: Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20, 1000 Brussel

Deel 1 Algemene procesarchitectuur

1 Overlegstructuur

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) Ventilus moet de planologische basis bieden voor een groot infrastructuurproject voor het transport van duurzame energie.

Om de voorbereidende studies voor dit GRUP goed te begeleiden, werden verschillende overlegstructuren opgericht, waaronder een **planteam**, een **uitgebreid planteam** en een **actorenoverleg**.

1.1 Overleg in planteam en uitgebreid planteam

Het **planteam** staat in voor de voortgang van het geïntegreerde planningsproces. Het planteam neemt dus de globale verantwoordelijkheid voor het planproces op zich: uiteenzetten van het planvoornemen, begeleiden van de onderzoeken, overleg, organiseren van het openbaar onderzoek en inspraakmomenten, integreren van de tussentijdse resultaten in het planningsproces, opmaken van documenten en verslagen met verwerking van opmerkingen en bezwaren, continue kwaliteitsbewaking, enzovoort.

Het planteam is de auteur van deze procesnota en bestaat uit een vaste kern van vertegenwoordigers van het departement Omgeving, meer bepaald:

- erkende ruimtelijk planners
- vertegenwoordiger van het team MER
- vertegenwoordiger van het team Externe Veiligheid (in functie van het ruimtelijk veiligheidsrapport – dit werd op moment van opmaak van de startnota nog niet opgestart)
- vertegenwoordigers van het team Omgeving en Gezondheid

De samenstelling van het planteam kan in de loop van het proces wijzigen.

Waar nodig laat het planteam zich ondersteunen door bijkomende deskundigen en technische experts.

- Voor de milieubeoordeling bijvoorbeeld wordt beroep gedaan op MER-deskundigen en een MER-coördinator van Antea Group.
- Voor een aantal technische aspecten van het onderzoek wordt beroep gedaan op de expertise van Elia. Elia is de enige beheerder van het Belgische transmissienet voor elektriciteit en zal deze hoogspanningsinfrastructuur bouwen, beheren en uitbaten als onderdeel van het gekoppelde zeer hoge spanningsnet. Vanuit deze rol is hun expertise noodzakelijk als input voor het proces.

Het **uitgebreid planteam** bestaat uit de leden van het planteam, aangevuld met vertegenwoordigers van diverse administraties. De samenstelling van het uitgebreid planteam kan evolueren doorheen het proces, afhankelijk van de relevante thema's. Dit uitgebreid planteam wordt geïnformeerd over de stand van zaken van het proces.

Vertegenwoordigers van de volgende administraties zijn momenteel opgenomen in het uitgebreid planteam:

- Agentschap Onroerend Erfgoed;
- Agentschap Natuur en Bos;
- Agentschap Maritieme Toegang en Kustverdediging;
- Agentschap Zorg en Gezondheid;
- Vlaams Energieagentschap;
- De Vlaamse Milieumaatschappij;
- Departement Mobiliteit en Openbare werken;
- Departement Landbouw en Visserij;
- Departement Economie en Werk (ruimtelijke economie);
- De Vlaamse Landmaatschappij;
- De Vlaamse Waterweg.

1.1.1 Verduidelijkingen van rollen in het proces

1.1.1.1 Rol- en taakverdeling tussen de Vlaamse overheid en Elia

Het beoogde GRUP moet de nodige planologische basis bieden voor het project Ventilus met het oog op de noodzakelijke vermazing van het hoogspanningsnetwerk in West-Vlaanderen. Het federaal ontwikkelingsplan 2020-2030 voor het transmissienet, dat is goedgekeurd door de federale Minister van Energie, stelt uitdrukkelijk de realisatie van het project Ventilus in het vooruitzicht.

Als Belgische transmissienetbeheerder komt het aan Elia toe om het federaal ontwikkelingsplan uit te voeren. Het GRUP Ventilus kadert dan ook in de taken van algemeen belang die op Elia rusten om een zeker, betrouwbaar en doeltreffend hoogspanningsnetwerk te verwezenlijken en bij te dragen tot de energiebevoorradingszekerheid.

De Vlaamse overheid is dan weer bevoegd voor de opmaak van het GRUP Ventilus.

De Vlaamse overheid en Elia hebben dus elk een eigen specifieke rol bij de opmaak van het GRUP Ventilus.

De Vlaamse overheid, in het bijzonder het departement Omgeving, stuurt het planteam aan dat instaat voor de voorbereiding en opmaak van het beoogde GRUP. Het departement Omgeving treedt op als vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering die de bevoegde overheid is om het GRUP uiteindelijk vast te stellen. De ruimtelijk planner binnen het planteam behoort ook tot het departement Omgeving.

Het planteam is de motor van het planproces. Het voert het geïntegreerde planningsproces, begeleidt de verschillende onderzoeken, integreert de tussentijdse resultaten in het planningsproces en zorgt voor een continue kwaliteitsbewaking. Het planteam maakt per fase de verschillende documenten zoals een startnota, scopingnota, voorontwerp en ontwerp-GRUP op en bereidt de beslissingen van de Vlaamse Regering voor. Het planteam organiseert ook het inspraakmoment over de startnota en het openbaar onderzoek en verwerkt de ontvangen opmerkingen en bezwaren en maakt er een verslag van op.

Als belangrijkste partner in het planteam is het departement Omgeving ook het officiële aanspreekpunt voor het brede publiek, in het bijzonder tijdens de inspraak over de startnota en tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerp-GRUP.

Elia, die het project Ventilus wenst te realiseren in het kader van het federaal ontwikkelingsplan voor het transmissienet, is als Belgische transmissienetbeheerder een belangrijke actor bij de opmaak van het GRUP voor dit project.

Elia is een privaat bedrijf met taken van algemeen belang die gecontroleerd worden door publieke instanties. Specifiek dient Elia het vermogen van het transmissienet op lange termijn te waarborgen en te voldoen aan redelijke aanvragen voor de transmissie van elektriciteit door het uitbaten, onderhouden en ontwikkelen, onder economisch aanvaardbare voorwaarden, van een zeker, betrouwbaar en doeltreffend transmissienet, mits het wijden van alle vereiste aandacht aan de eerbied voor het leefmilieu¹. De federale minister voor energie keurt het ontwikkelingsplan voor het zeer hoge spanningsnetwerk (150-380kV) goed. De federale regulator voor energie, de CREG, keurt onder meer de budgetten goed die worden aangewend voor het vervullen van deze taken en de billijke winstmarge² voor de transmissienetbeheerder. De vertaling daarvan in de tarieven voor het transport van elektriciteit die worden aangerekend aan alle Belgisch eindverbruikers gebeurt overeenkomstig een door de CREG vierjaarlijks vastgestelde tariefmethodologie en tariefbeslissing³.

Vanuit haar taken van openbaar belang, hier specifiek de ontwikkeling en uitbating van het hoogspanningsnet, informeert Elia de Vlaamse overheid over de technische aangelegenheden die met de realisatie van Ventilus te maken hebben.

Als enige beheerder van het Belgische transmissienet beschikt Elia ook over specifieke technische kennis over de ontwikkeling, het beheer en de uitbating van hoogspanningsnetwerken die noodzakelijk is om met voldoende kennis van zaken beslissingen te nemen over het beoogde GRUP. Input van Elia aan de Vlaamse overheid is dan ook essentieel om het GRUP Ventilus te kunnen realiseren. Er wordt dan ook zoveel als nodig overlegd tussen het planteam en Elia. In haar hoedanigheid van betrokken actor staat Elia het planteam ook bij tijdens de inspraakmomenten met het brede publiek. De ambtelijke samenstelling en centrale rol van het planteam en de onafhankelijkheid van de MER-coördinator en de MER-deskundigen garanderen daarbij de onafhankelijke en neutrale uitwerking van het plan-MER en het GRUP. De input van Elia is daarbij uiteraard onderworpen aan de controle van de betrokken deskundigen.

1.1.1.2 Rol van de MER-coördinator

Het plan-MER wordt opgemaakt *'onder de verantwoordelijkheid en op kosten van de initiatiefnemer'*. De initiatiefnemer doet voor de opmaak van het plan-MER, zoals de regelgeving voorschrijft, beroep op een erkende MER-coördinator, stelt aan deze MER-coördinator alle relevante informatie ter beschikking en verleent alle medewerking opdat hij zijn taak naar behoren kan vervullen. De erkende MER-coördinator die is aangesteld door de initiatiefnemer van het voorgenomen plan, *'mag geen belang hebben bij het voorgenomen plan of programma of de alternatieven, noch betrokken worden bij de latere uitvoering van het plan of programma'*. Hij *'voert zijn opdracht volledig onafhankelijk uit en geeft in voorkomend geval leiding aan een team van medewerkers dat geheel of gedeeltelijk door de initiatiefnemer ter beschikking wordt gesteld'*.

Elia heeft ook de plan-MER-verplichtingen van de Vlaamse overheid overgenomen, zoals voorzien is in de Vlaamse regelgeving. Dit betekent dat Elia de MER-coördinator en -deskundigen heeft aangesteld om het planteam bij te staan bij het onderzoek naar mogelijke milieu-effecten. Deze MER-coördinator en -deskundigen die zijn aangesteld, beschikken over een formele erkenning die hun

¹ Artikel 8 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

² De billijke winstmarge is de vergoeding die de netbeheerder krijgt voor de investering van het eigen vermogen en die wordt berekend, overeenkomstig een vaste formule rekening houdend met de lange termijn rente, op 40% van de regulated asset base. De regulated asset base vertegenwoordigt de waarde van alle in dienst genomen investeringen. Deze waarde varieert onder meer op basis van de afschrijvingen van de investeringen en bijkomende indienstnames. De billijke winstmarge wordt aangevuld met enkele incentives die door de regulator worden opgelegd.

³ Beschikbaar op de website van de CREG: www.creg.be

onafhankelijkheid garandeert. Elia bezorgt aan de MER-coördinator alle relevante (technische) informatie en medewerking die deze nodig heeft om de milieubeoordeling op planniveau op te maken. Voor het GRUP Ventilus is Elia dus de initiatiefnemer van het plan-MER en Sofie Claerbout van Antea Group de MER-coördinator.

De belangrijkste MER-deskundigen zijn in onderstaande tabel aangegeven. De coördinatie van de startnota gebeurde door Sofie Claerbout. Naar aanleiding van de opmerkingen uit de participatieperiode werd een deskundige mens-gezondheid aan het team toegevoegd.

Deskundige	Disciplines	Erkenningsnummer	Geldig tot
Sofie Claerbout	Coördinatie	ERK/MERCO/2019/00005	Onbepaalde duur
	Biodiversiteit	MB/MER/EDA-804	Onbepaalde duur
Gert Pauwels	Coördinatie	ERK/MERCO/2019/00003	Onbepaalde duur
	Bodem	MB/MER/EDA-650-V2	Onbepaalde duur
	Water	MB/MER/EDA-650-B	Onbepaalde duur
Paul Arts	Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie	MB/MER/EDA-664-V1	Onbepaalde duur
	Mens - sociaal organisatorische aspecten		
Sofie Claerbout	Biodiversiteit	MB/MER/EDA-804	Onbepaalde duur
Ulrik Van Soom	deskundige Gezondheid	Mens- MB/MER/EDA-351	Onbepaalde duur

1.2 Actorenoverleg

Binnen het actorenoverleg wordt overleg voorzien met het **planbegeleidingsteam**, **lokale besturen** en het **publiek**.

Het **planbegeleidingsteam** is het forum voor middenveldorganisaties, aangevuld met de VLM als vertegenwoordiger voor het thema “landschap”. Het planbegeleidingsteam wordt voorgezeten door de gouverneur van West-Vlaanderen en omvat mensen met expertise uit de milieubewegingen (Natuurpunt en Bond Beter Leemilieu), werkgeversorganisaties (Unizo en Voka) en landbouworganisaties (Boerenbond en Algemeen Boerensyndicaat). Deze actoren zetelen in het planbegeleidingsteam omwille van hun specifieke expertise en terreinkennis. Het planbegeleidingsteam werd opgestart in juni 2018.

De werkgroep ‘**lokale besturen**’ wordt eveneens voorgezeten door de gouverneur van West-Vlaanderen. Voor de eerste bijeenkomst van deze werkgroep werd gewacht tot na de installatie van de nieuwe besturen in januari 2019. Het doel van deze werkgroep is om het draagvlak te vergroten bij de lokale bevolking, door het inbrengen van lokale kennis.

De betrokkenheid van het brede **publiek** startte na de goedkeuring van de startnota door de Vlaamse Regering.

In het planproces wordt uitgegaan van een overlegmodel. Tijdens het planproces wordt de nodige ruimte voorzien voor inspraak en samenspraak met alle betrokkenen, bewoners en gebruikers zowel tijdens de formele terugkoppelmomenten (publieke participatie en openbaar onderzoek) als in het kader van informeel overleg.

De concrete aanpak van de inspraak, de adviesrondes en alle voorziene inspraakmogelijkheden **is sterk afhankelijk van de procesfase**. Deze aanpak wordt voor iedere fase verder gespecificeerd uiteengezet in deel 2 van deze procesnota.

1.3 Vlaamse Regering beslist

Een planproces en de opmaak van een GRUP vereisen ook beslismomenten. De manier waarop formele beslissingen worden genomen en het tijdstip waarop, is vastgelegd in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO). De formele beslissingen in het planproces voor het GRUP Ventilus worden genomen door de Vlaamse Regering.

De eerste stap in het beslissingsproces was de goedkeuring van de startnota. Daarmee zette de Vlaamse Regering het proces formeel in gang.

Naast de goedkeuring van de startnota zal de Vlaamse Regering ook beslissen over het ontwerp GRUP en over het definitieve GRUP.

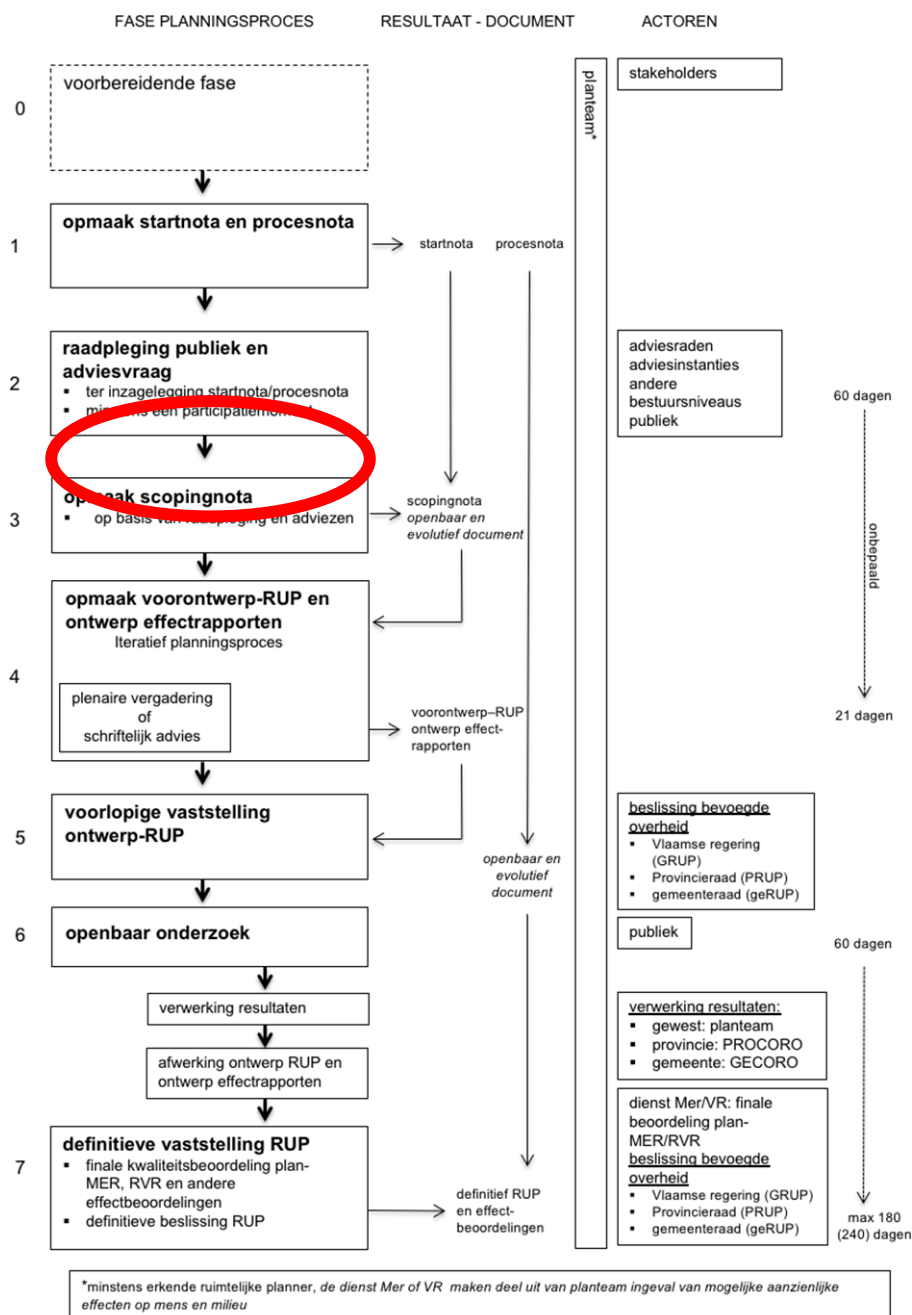
Naast deze formeel voorziene stappen wordt niet uitgesloten dat tussentijds bijkomende kennisgevingen aan of beslissingen van de Vlaamse Regering (zullen) worden voorzien. Dit kan bijvoorbeeld voorliggend plan van aanpak zijn dat in deze procesnota vervat zit, de scopingnota, een mogelijk voorkeurstracé,...

Deel 2 Het concrete proces

2 Procesverloop en –aanpak

Een planproces wordt door het planteam georganiseerd op maat van de doelstelling van het proces. Elk proces vereist immers specifiek en aangepast overleg en onderzoeken. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) legt een kader en regels vast voor het doorlopen van het planproces. Elk planproces doorloopt daardoor een aantal stappen of fases. Deze zijn hieronder schematisch weergegeven.

Hierna wordt kort een toelichting gegeven bij de verschillende fases.

Momenteel bevindt de procedure tot opmaak van het GRUP Ventilus zich tussen stap 2 en stap 3 (rode ovaal). In wat volgt worden de voorgaande stappen beschreven en wordt de aanpak uitgelegd om tot de scopingnota (stap 3) te kunnen komen. Ook wordt op hoofdlijnen het vervolgtraject geschetst.

2.1 Opstartfase – voorbereidende fase + opmaak startnota en procesnota

Het planvoornemen Ventilus heeft deze opstartfase doorlopen in de periode: januari 2018 tot maart 2019.

2.1.1 Doelstelling – onderzoek

Het doel van deze fase is het uitvoeren van een eerste verkenning, het formuleren van de doelstelling en het uitvoeren van alle acties om de start- en de procesnota publiek te maken. Dit betekent concreet: het planteam samenstellen en de opmaak van de start- en procesnota 01.

Aangezien deze documenten en later ook het ontwerp van het GRUP door het planteam worden opgemaakt, was de eerste stap het samenstellen ervan. Voor dit planvoornemen wordt er gewerkt met een planteam sensu stricto en een uitgebreid planteam (samenstelling: zie hoger en zie verder).

Tijdens het voorbereidend overleg is vanzelfsprekend gesproken over de plandoelstelling. Het planteam heeft immers als opdracht om een startnota uit te werken die de inhoudelijke basis vormt om de Vlaamse Regering zich te laten engageren voor een concrete plandoelstelling. In de startnota wordt hier dieper op ingegaan en wordt die plandoelstelling ook gekaderd binnen het ruimtelijk beleid op het vlak van energiebevoorrading en energietransitie.

Er zijn al een aantal voorafgaande onderzoeken en analyses uitgevoerd, welke mede bepalend zijn voor het voorgestelde planvoornemen. Voor de afweging van mogelijke alternatieven kon in deze opstartfase van het GRUP dan ook gesteund worden op onderzoeken, rapporten en nota's die opgemaakt werden in het kader van het voorbereidend studiewerk zoals

- de aanlandingsstudie;
- onderzoek naar bruikbare technologieën;
- landschapsvisie;
- samenvatting onderzoeken ivm elektromagnetische velden.

De opmaak van een GRUP vereist ook het beoordelen van de milieueffecten van het beoogde plan. De milieubeoordeling gebeurt gedurende het volledige planproces. De startnota bevat reeds een voorstel van methodologie en een eerste aanduiding van de te onderzoeken disciplines en/of effectgroepen. De milieubeoordeling zal ook doorlopen in de ontwerp- en de goedkeuringsfase en kan in die fase nog gewijzigd worden als de planopties dat vereisen. De milieubeoordeling wordt finaal goedgekeurd op het ogenblik van de definitieve goedkeuring van het GRUP.

Toelichting over de doelstellingen van het voorliggend planvoornemen zijn terug te vinden in de startnota.

2.1.2 Overleg en inspraak

2.1.2.1 Planteam en uitgebreid planteam

De eerste verkennende gesprekken voor het samenstellen van het **planteam** werden gevoerd in juni 2018. Het planteam bereidde de opmaak van de startnota en het inspraaktraject voor op volgende bijeenkomsten:

17/06/2018	<ul style="list-style-type: none">• Voorstelling planvoornemen• Voorstelling procesarchitectuur
27/09/2018	<ul style="list-style-type: none">• Voorbereiding planbegeleidingsteam 04/10/2018• Bespreking structuur startnota• Voorstelling mogelijke aanlandingslocaties
05/11/2018	<ul style="list-style-type: none">• Voorbereiding planbegeleidingsteam 13/11/2018• Overlopen eerste draft startnota
09/01/2019	<ul style="list-style-type: none">• Overleg inspraaktraject• Voorstelling landschapsvisie• Voorstelling technologiestudie• Varia: samenstelling en vastleggen datum uitgebreid planteam
21/01/2019	<ul style="list-style-type: none">• Voorbereiden Burgemeestersoverleg van 30/01/2019• Bespreking alternatieven startnota
30/01/2019	<ul style="list-style-type: none">• Bespreking startnota (scopingsanalyse)
14/02/2019	<ul style="list-style-type: none">• Bespreking startnota

Op het planteam van 09/01/2019 werd een voorstel tot samenstelling van het uitgebreid planteam gemaakt, waarna een bevraging gebeurde tot deelname aan het uitgebreid planteam.

Het planvoornemen en de startnota werden voorgesteld aan het **uitgebreid planteam op 12 maart 2019**.

De Vlaamse Regering heeft op **29 maart 2019** een beslissing genomen over de startnota.

2.1.2.2 Overleg en inspraak – raadpleging publiek en adviesvraag

In aanloop naar en bij de vaststelling van de startnota voor het beoogde GRUP Ventilus, werd uitgebreid geïnvesteerd in overleg en inspraak. In dit onderdeel worden de verschillende inspraakacties weergegeven:

- Betrokken stakeholder-organisaties
- Academici
- Planbegeleidingsteam
- Lokale actoren

In een volgend onderdeel wordt de betrokkenheid van het brede publiek besproken.

2.1.2.2.a) Raadpleging

Bespreking met stakeholders

Tijdens het voorjaar 2018 werd de behoefte van dit infrastructuurproject door Elia met meerdere stakeholders besproken, naar aanleiding van het federale investeringsplan. Zo waren er gesprekken met de SERV en MINA-raad, met verschillende administraties, met de VREG en de CREG, met verschillende politieke fracties, ... Onder meer op basis van deze gesprekken werd de procesarchitectuur vorm gegeven.

Op basis van de gesprekken met de Vlaamse Bouwmeester werd een oproep gelanceerd voor een landschapsarchitect die een algemene visie uittekent en nadien ook nauw betrokken blijft bij het ontwerpende onderzoek tijdens de volgende fasen.

Workshops academici

De technologiekeuze is erg bepalend voor de robuustheid en betrouwbaarheid van de gewenste infrastructuur. Daarom werden door Elia twee workshops georganiseerd met Belgische academici voor de bespreking van de technologiestudie. Deze vonden plaats op 19 juni 2018 en 22 februari 2019.

Planbegeleidingsteam

Er hebben ook reeds inspraakmomenten plaatsgevonden met het planbegeleidingsteam, op volgende momenten:

22/06/2018	<ul style="list-style-type: none">- Installatie van het team en goedkeuring huishoudelijk reglement- Kennisname van de keuze voor en procedure van het geïntegreerde MER-RUP- Goedkeuring en onderschrijven van de drijfveren van het planvoornemen Ventilus
03/09/2018	<ul style="list-style-type: none">- Toelichting & bespreking evaluatie Stevin (Best Grid)- Toelichting vergoedingspolitiek Elia- Toelichting & bespreking technologievergelijking- Eerste overzicht van te onderzoeken milieueffecten
04/10/2018	<ul style="list-style-type: none">- Toelichting van het ruimtelijk beleidskader voor hoogspanningsinfrastructuur (RSV)- Toelichting van de aanlandingsstudie door Tractebel- Eerste kaartoefening op basis van bouwstenen uit ambitienota, ruimtelijke principes en aanlandingsmogelijkheden
13/11/2019	<ul style="list-style-type: none">- Bespreking uitgewerkte varianten van eerste kaartoefening- Plaatsbezoek Gezelle & Stevin en verschillende lijnverbindingen in Brugge
18/12/2019	<ul style="list-style-type: none">- Toelichting bouwblokken voor Ventilus (onderdelen van hoogspanningsinfrastructuur)- Toelichting en bespreking landschapsvisie hoogspanningsverbindingen (door landschapsarchitect Cluster)- Bespreking communicatie- en inspraakplan (door Billie Bonkers)- Feedback op varianten uit de kaartoefening en suggesties voor toevoegingen
21/2/2019	<ul style="list-style-type: none">- Toelichting startnota met focus op macrovarianten- Bespreking en goedkeuring basisreferentie voor onderzoek

Tijdens deze fase bestond het planbegeleidingsteam uit vertegenwoordigers van de volgende organisaties:

- Vlaamse Landmaatschappij
- Boerenbond
- Algemeen Boerensyndicaat
- Natuurpunt
- Bond Beter Leefmilieu
- VOKA West-Vlaanderen

Lokale actoren

De lokale actoren werden gecontacteerd voor wat betreft de mogelijke postlocaties.

Op 30 januari 2019 werd een eerste info- en inspraakmoment georganiseerd door het Departement Omgeving en Elia waarvoor alle burgemeesters van de 25 mogelijke betrokken gemeenten werden uitgenodigd. Er werd vooral info over het planvoornemen gegeven en aansluitend vond een eerste bespreking plaats.

Nadien volgde er een meer gedetailleerde voorstelling van de mogelijke corridors en mogelijke postlocaties per groep van gemeenten. Verschillende mogelijke opties werden besproken.

- 18 februari 2019 (voor de burgemeesters van Oostende, Oudenburg, Blankenberge, Bredene, Brugge, Zuienkerke, De Haan en Jabbeke);
- 25 februari 2019 (voor de burgemeesters van Zedelgem, Torhout, Oostkamp, Lichtervelde en Wingene);
- 26 februari 2019 (voor de burgemeesters van Ardoioie, Izegem, Roeselare, Lendeledede, Pittem, Meulebeke en Ingelmunster);
- 1 maart 2019 (voor de burgemeesters van Avelgem, Zwevegem, Harelbeke, Waregem en Deerlijk);

Het planvoornemen werd ook voorgesteld door het Departement Omgeving en Elia aan en besproken met de deputatie van West-Vlaanderen op 14 februari 2019. De administratie ruimtelijke planning en milieu van de provincie West-Vlaanderen was eveneens aanwezig.

2.1.2.2.b) Betrokkenheid van het brede publiek

Na de vaststelling van de startnota op 29 maart 2019 door de Vlaamse Regering is een raadpleging van het brede publiek georganiseerd, gecombineerd met inspraakmomenten. Aangezien het planvoornemen meerdere gemeenten doorkruist, werden meerdere inspraakmomenten georganiseerd.

Volgende inspraakmogelijkheden zijn voorzien in de regelgeving en dus verplicht:

- De aankondiging van de terinzagelegging via de voorgeschreven kanalen;
- Een terinzagelegging van het dossier (startnota en procesnota 01 en bijlagen) gedurende 60 dagen. Dit is gebeurd van 29 april 2019 tot en met 27 juni 2019 en dit in alle mogelijke betrokken gemeenten (met name Oostende, Oudenburg, Blankenberge, Bredene, Brugge, Zuienkerke, De Haan, Jabbeke, Zedelgem, Torhout, Oostkamp, Lichtervelde, Wingene, Ardoioie, Izegem, Roeselare, Lendeledede, Pittem, Meulebeke, Ingelmunster, Avelgem, Zwevegem, Harelbeke, Waregem en Deerlijk) en bij het departement Omgeving;
- Eén of meerdere inspraakmomenten.

Voor het planvoornemen Ventilus gevoerde communicatie en inspraak:

Voor dit planvoornemen werd vooropgesteld om zoveel als mogelijk opmerkingen en suggesties in een vroege fase te verzamelen. Daarom werd een breder communicatie- en inspraaktraject uitgewerkt dan decretaal voorzien. Dit heeft tot doelstelling dat elke burger en organisatie mee kan nadenken over het planvoornemen en opmerkingen en suggesties kan geven inzake de realisatie van Ventilus.

De volgende decretaal voorziene en bijkomende communicatiestappen en vormen van inspraak werden gehouden in de fase van de startnota:

Communicatie

- Officiële (wettelijk verplichte) communicatie : aankondiging publieke raadplegingsfase via het Belgisch Staatsblad (18/04/2019), advertenties in kranten (HLN, het Nieuwsblad en De Standaard, gepubliceerd op 26/04/2019) en op de website www.omgevingvlaanderen.be
- Korte publicatie van de regeringsbeslissing over de goedkeuring van de proces- en startnota in de nieuwsbrief “beslissingen vanuit de Vlaamse Regering”.
- Persconferentie te Brugge op 1 april 2019 waarbij het planvoornemen werd toegelicht.
- De Projectwebsite www.ventilus.be met toelichting van het planvoornemen werd consulteerbaar vanaf 29 maart 2019.
- Persberichten:
 - 1 april 2019: naar aanleiding van persconferentie te Brugge
 - 24 mei 2019: naar aanleiding van de komende en voorbije infomarkten
- Nieuwsbrieven:
 - 23 april 2019: verwijzing naar persconferentie, oproep naar deelname aan het online platform, aankondiging infomarkten
 - 13 mei 2019: aankondiging infomarkten, goedkeuring Federaal ontwikkelingsplan en oproep naar deelname aan online platform
 - 28 juni 2019: einde publieke raadplegingsfase, aankondiging volgende stap: de scopingnota
- Infomomenten voor diverse stakeholders
 - 17 april, 9.30u, VAC Brugge: voor vertegenwoordigers uit de landbouwsector, deze werden uitgenodigd door het Algemeen Boerensyndicaat en de Boerenbond
 - 17 april, 14u, VAC Brugge: voor vertegenwoordigers van natuurverenigingen, deze werden uitgenodigd door de West-Vlaamse Milieufederatie, de Bond Beter Leefmilieu en Natuurpunt
 - 24 april, Sint-Lodewijkscollege Brugge: voor gemeenteraadsleden, gecoro-leden en leden van de procoro
 - 24 april, Sint-Lodewijkscollege Brugge: voor leden van jeugdleden – deze sessie werd afgelast omwille van beperkte interesse
- Communicatie van en naar stakeholders die betrokken waren in het planbegeleidingsteam
 - De burgemeesters van de betrokken gemeenten werden via verschillende mailberichten op de hoogte gehouden over Ventilus.
 - Het Algemeen Boerensyndicaat publiceerde een artikel in haar magazine Drietand en verspreide algemene informatie over Ventilus via haar nieuwsflash.
 - De Boerenbond publiceerde een artikel in haar magazine ‘Boer & Tuinder’.
 - De Bond Beter Leefmilieu publiceerde een artikel over Ventilus op haar website en via de nieuwsbrief.
 - Voka publiceerde een artikel over Ventilus.
- Verspreiding van een publibijlage in een oplage van 64.378 exemplaren bij de Krant van West-Vlaanderen op 26 april

- Communicatie via de Ventilus-Facebookpagina: <https://www.facebook.com/Ventilus-442384796511383/>
 - Verschillende berichten via de Facebookpagina
 - Advertenties voor elk van de 10 infomarkten met een totaal bereik van 101.167 personen
- Communicatie inzake de infomarkten via persbericht, infobladen en andere beschikbare kanalen van de lokale besturen, sociale media en website.

Berichten ter aankondiging van infomarkten om te verspreiden via gemeentelijke infokanalen. Deze berichten werden verspreid via:

 - de gemeentelijke websites van alle 25 betrokken steden en gemeentes met uitzondering van Brugge en Deerlijk
 - de Facebookpagina van alle 25 betrokken steden en gemeentes met uitzondering van Deerlijk, Ingelmunster, Oostende, Oostkamp en Zuienkerke
 - de infobladen van Avelgem, Bredene, Harelbeke, Ingelmunster, Izegem, Meulebeke, Torhout en Waregem
 - de elektronische nieuwsbrieven van de gemeentes Harelbeke, Meulebeke en Torhout
 - de Twitterpagina van de gemeente Meulebeke
 - de LinkedIn-pagina van de gemeente Zwevegem
 - de UIT-kalender van de stad Torhout
 - de gemeente Oudenburg en de stad Torhout verspreidden het bericht nog in een persbericht naar hun contacten

Daarnaast ontvingen na een verzoek alle 25 betrokken gemeenten op maandag 20 mei een bewonersbrief. Deze konden zij vrijblijvend versturen naar hun inwoners ter bekendmaking van de 8 infomarkten die na die datum nog volgden.

Inspraak

Er werd een mix van verschillende inspraakonderdelen voorgesteld om zo veel mogelijk mensen te bereiken en te betrekken. Tijdens de periode van de publieke raadpleging zijn **10 lokale infomarkten** georganiseerd:

1. dinsdag 14 mei 2019: OOSTENDE - Duin en Zee, Fortstraat 128
2. donderdag 16 mei 2019: ZWEVEGEM - Gemeentepunt, Blokkestraat 29
3. dinsdag 21 mei 2019: ZUIENKERKE - Sportcentrum, Oude Molenweg 15
4. donderdag 23 mei 2019: BRUGGE - VAC, Koning Albert I-laan 1/2
5. dinsdag 28 mei 2019: ARDOOIE - 't Hofland, Oude Lichterveldestraat 13
6. dinsdag 4 juni 2019: LICHTERVELDE - OC De Schouw, Statiestraat 113
7. donderdag 6 juni 2019: ZEDELGEM - De Groene Meersen, Stadionlaan 48
8. dinsdag 11 juni 2019: IZEGEM - Zaal ISO, Sint-Jorisstraat 62
9. donderdag 13 juni 2019: TORHOUT - Stadskantoor, Aartrijkestraat 11b
10. dinsdag 18 juni 2019: JABBEKE - Vrijtijdscentrum, Vlamingveld 40

Tijdens deze infomarkten konden geïnteresseerden vrij binnenlopen van 16 uur tot 20 uur. Op deze manier werd de drempel zo laag mogelijk gehouden. Alle deelnemers werden ook uitgenodigd hun e-mailadres achter te laten om verder via de Ventilus-nieuwsbrief op de hoogte te blijven. Alles is verlopen met respect voor de geldende GDPR-richtlijnen.

Op iedere infomarkt waren vertegenwoordigers van het planteam, de MER-coördinator en Elia aanwezig. Centraal in de infomarkt werd telkens een (of enkele) grote kaart(en) voorzien waar de mogelijke planopties van Ventilus werden aangegeven, met een focus (maar niet uitsluitend) op de specifieke regio. Daarop konden deelnemers hun eerste opmerkingen en suggesties vastpinnen/kleven. Deze opmerkingen en suggesties zijn meegenomen in het verslag dat van elke

infomarkt is gemaakt. De verslagen van deze infomarkten zijn opgenomen als bijlage bij deze procesnota.

Daarnaast zijn via een aantal infopanelen en beeldmateriaal de volgende zaken weergegeven:

- de drijfveren van Ventilus
- een overzicht van het volledige planvoornemen
- verloop van de procedure
- toelichting van de verschillende onderdelen van het hoogspanningsproject met oa foto's en video's

De bezoekers werden ook geïnformeerd over het officiële procesverloop en aangespoord om eventuele opmerkingen/suggesties via de geëigende kanalen mee te geven. Het onderscheid tussen de formeel geëigende kanalen voor individuele inspraak en de niet-officiële kanalen (bv. via notities op de kaarten) werd duidelijk gecommuniceerd.

In totaal hebben 1564 personen de infomarkten bezocht. Er werden op deze infomarkten in totaal ook 356 schriftelijke reacties geformuleerd.

Vanaf de goedkeuring van de startnota werd, naast de website van het departement Omgeving (www.omgevingvlaanderen.be) ook de **projectwebsite** www.ventilus.be gelanceerd. Op deze website vindt de bezoeker:

- alle officiële documenten
- de beschrijving van het planvoornemen
- het volledige tijdspad voor het beoogde GRUP Ventilus
- een FAQ

Daarnaast was het voor burgers en organisaties mogelijk om via de projectwebsite hun opmerking/suggestie online mee te geven. De opmerkingen/suggesties die meegegeven zijn, kwamen in alle transparantie op een overzicht op de website. Zo konden volgende bezoekers eerdere suggesties ondersteunen of op basis daarvan zelf een bijkomende opmerking/suggestie formuleren..De gehanteerde webmodule voldeed ook aan de GDPR standaard.

Het onderscheid tussen de formeel geëigende kanalen voor individuele inspraak en de niet-officiële kanalen (zoals de opmerking/suggestie sectie op de Ventilus website) werd steeds duidelijk aangegeven.

Er werden via deze webmodule 75 reacties geformuleerd.

Na de raadplegingsperiode van 60 dagen werd een verslag opgemaakt over de opmerkingen en suggesties die via de website ingegeven werden, zodat ook hiermee rekening wordt gehouden bij de opmaak van de scopingnota. Dit verslag wordt toegevoegd als bijlage. Na deze raadplegingsfase blijft de website bestaan maar eerder als informatiekanal. Mensen die dit wensen, worden via de nieuwsbrief op de hoogte gebracht van de voortgang van het project.

2.1.3 Timing en documenten

Na afronding van de startnota en de procesnota 01 werden deze voorgelegd aan de Vlaamse Regering wat het proces formeel startte. De Vlaamse Regering heeft over de start- en procesnota 01 beslist op 29 maart 2019.

De ter inzage legging van de startnota en de procesnota 01 verliep van 29 april 2019 tot 27 juni 2019. Volgende documenten werden ter beschikking gesteld bij de ter inzage legging:

- Startnota en bijlagen
- Procesnota 01
- Verslagen van planbegeleidingsteam
- Verslagen overleg lokale besturen

2.2 Scopingfase – voorbereiding scopingnota - tussenstap technologie

Na de opstartfase maakt de opmaakprocedure voor het GRUP Ventilus de overstap naar de scopingfase. Uit een analyse van de participatieperiode, het overleg en de inspraak over de startnota blijkt dat vooraleer een scopingnota kan worden afgerond een tussenstap noodzakelijk is. De wijze waarop die tussenstap zal worden georganiseerd wordt hieronder beschreven.

2.2.1 Doelstelling van de tussenstap

Het overleg en de inspraak uit de opstartfase heeft heel wat informatie opgeleverd die kan worden ondergebracht in enkele overkoepelende thema's: keuze technologie, keuze traject, gezondheid, milieu-effecten, participatie en communicatie, ...

Zoals hoger omschreven (onderdeel 2.1.2.) werd deze input onder andere verzameld via:

- 10 infomarkten met 1564 bezoekers en 356 schriftelijke reacties. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met de opmerkingen en suggesties die op de infomarkten mondeling werden geformuleerd. Deze zijn opgenomen in de verschillende verslagen.
- De participatieperiode waarin advies werd gevraagd aan de betrokken administraties en betrokken besturen en waarbij iedereen zijn opmerkingen en suggesties via www.omgevingvlaanderen.be, per brief of tegen afgiftebewijs bij de betrokken gemeenten en bij het departement kon bezorgen. In totaal gaat het om:
 - o 42 adviezen
 - o meer dan 3200 individuele bezwaren
 - o 32 petitieën waarvan 1 werd ondertekend door ruim 1500 personen.
- De Projectwebsite www.ventilus.be waarop 75 reacties werden ontvangen.

De meeste frequente vraag ging over de mogelijkheid om het project **ondergronds** te realiseren. Soms ging dit gepaard met de suggestie om het project te realiseren in gelijkstroom. Er werd voor ondergrondse verbindingen ook verwezen naar buitenlandse voorbeelden, veelal uit Nederland.

Een groot aantal varianten op de reeds voorgestelde corridors zijn een combinatie van onderdelen in wisselstroom en gelijkstroom.

Omdat de keuze voor de technologie bepalend is voor de beoordeling van de mogelijke redelijke tracés, zal het planteam een **getrapte aanpak** volgen. De technologische mogelijkheden zullen vóór de scopingnota worden geherevalueerd. Vervolgens kan de scopingnota worden opgemaakt waarin wordt opgenomen welke tracés en welk type pylonen als redelijke alternatieven/varianten in het plan-MER moeten onderzocht worden. Het planteam kiest er dus voor om in de eerste plaats meer duidelijkheid te creëren over welke technologische keuzes te beschouwen zijn als redelijke alternatieven/varianten, om vervolgens de ingebrachte alternatieven en varianten te kunnen beoordelen en te verwerken in de scopingnota (zie hoger). De ingebrachte alternatieven zullen maximaal opgenomen worden in de scopingnota voor verder onderzoek, tenzij deze op basis van de resultaten van het onderzoek over de technologie worden uitgesloten.

Bepaalde vragen hebben betrekking op aspecten van het milieu-onderzoek. Het gaat dan onder meer over de impact op landschap, op bestaande bos- en natuurgebieden, historisch permanente graslanden,... Deze vragen worden binnen het lopende onderzoek meegenomen en verder onderzocht.

Een aantal vragen hebben betrekking op aspecten zoals veiligheid en maatschappelijke kosten-baten. In het kader van het GRUP Ventilus zal zowel een ruimtelijk veiligheidsrapport als een MKBA

(maatschappelijke kosten-baten-analyse) worden opgesteld. Deze onderzoeken kunnen pas worden opgestart eens de scopingnota is afgerond.

Tegelijk zullen reeds een aantal andere processen worden opgestart die in een volgende fase deel kunnen uitmaken van het milieu-effectenrapport (impact op de gezondheid, effecten op de landbouw, vogelslachtoffers). Ze worden volledigheidshalve hier ook reeds kort beschreven.

2.2.1.1 Tussenstap technologie

2.2.1.1.1 Dubbelcheck redelijke mogelijkheden voor ondergrondse verbinding

Het planteam en de Vlaamse Regering hebben in de startnota de keuze voor een referentietechnologie onderschreven op basis van verschillende studies die in bijlage aan de startnota werden toegevoegd. Die referentietechnologie is een luchtlijn in wisselstroom met een gedeeltelijk ondergronds traject, omdat uit die studies blijkt dat met een volledig ondergrondse verbinding geen betrouwbare veilige exploitatie mogelijk is. In veel inspraakreacties werd de mogelijkheid van een volledig ondergrondse verbinding voorgesteld. Daarbij wordt verwezen naar voorbeelden uit het buitenland, vaak uit Nederland. Sommige adviesverlenende instanties bevelen ook extra studies aan om deze kwestie uit te klaren. Er wordt ook benadrukt dat de eerder toegevoegde rapporten voor niet-deskundigen moeilijk te begrijpen zijn.

Voor de plandoelstellingen van het project Ventilus is de technologiekeuze ook zeer bepalend op planniveau, onder meer voor wat betreft de mogelijke alternatieven/varianten die in het plan-MER moeten onderzocht worden. Duidelijkheid over de redelijk haalbare technologie die bepalend is voor de redelijke alternatieven/varianten die in het plan-MER nader onderzocht moeten worden, is daarom een absolute voorwaarde om stappen vooruit te kunnen zetten. De huidige omstandigheden maken een samenwerkingsstrategie met de brede omgeving om bepaalde feitelijkheden uit te klaren wenselijk. Een helder en gedeeld begrip van de feiten is wenselijk.

Er zal gewerkt worden met een drieluik dat gecoördineerd wordt door een externe procesfacilitator die door het planteam wordt aangesteld:

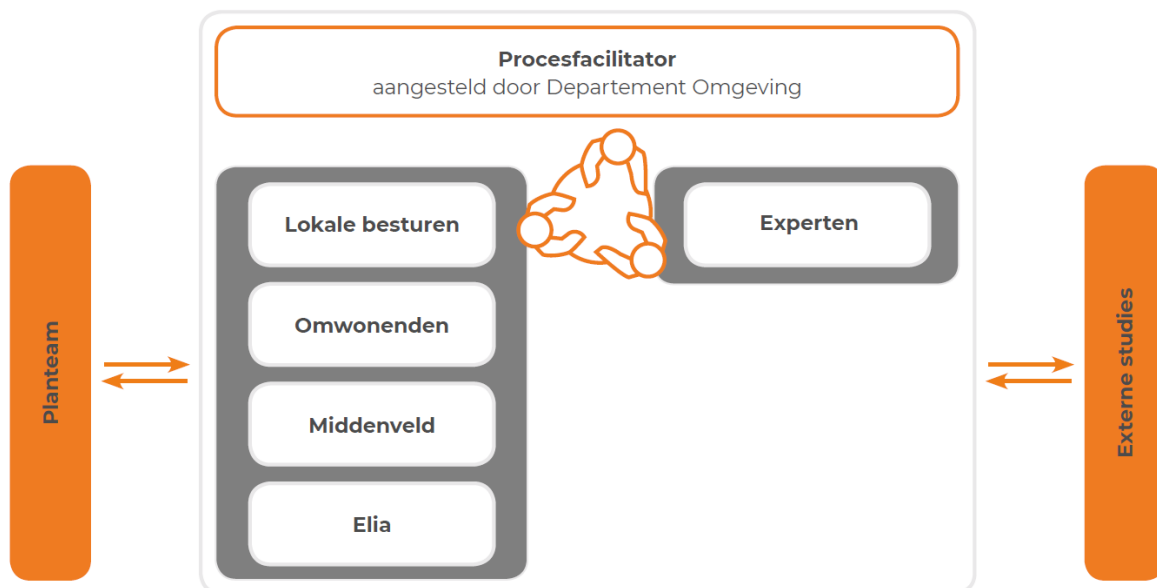
- 1) De stakeholdersgroep zal de onbeantwoorde vragen over de mogelijke (redelijk haalbare) technologiekeuzes scherper stellen. Het zal gaan over technisch redelijke technologiekeuzes. De samenstelling van de groep zal gebeuren door het planteam op basis van een voorstel van de externe procesfacilitator. Er zal gestreefd worden naar een zo representatief mogelijke groep die tegelijk niet te groot is om werkbaar te blijven. Er zullen minstens vertegenwoordigers van lokale besturen, omwonenden, middenveld en Elia uitgenodigd worden. De minimale voorwaarden voor de leden van de stakeholdersgroep zijn dat ze bereid zijn om kennis te vergaren en te delen met een open geest en dat ze een engagement kunnen aangaan om tot een gedeeld begrip van de feiten te komen.
- 2) Experten zullen mee bijdragen om deze zeer complexe thematiek op een meer bevattelijke manier te vertalen. De mogelijkheid van interactie met de stakeholdersgroep wordt voorzien. Het gaat om externe experts en experts van Elia. De interactie met de experts van Elia zal zelfs noodzakelijk zijn omwille van de specificiteit van het Belgische hoogspanningsnetwerk. De samenstelling van deze groep zal gebeuren door het planteam na een voorstel van de procesfacilitator. De minimale voorwaarden voor experts zijn dat ze ofwel aangetoonde kennis hebben van de gebruikte hoogspanningstechnologieën en/of aangetoonde kennis hebben van de exploitatie van een hoogspanningsnet. De experts hebben geen politiek of commercieel belang bij een bepaalde technologiekeuze.
- 3) Externe onderzoekers: het planteam stelde reeds de vraag aan Elia om een extra studie te laten uitvoeren en deze voor te leggen aan het planteam. De gestelde vragen zijn:

- a. Is een verbinding in gelijkstroom een redelijke oplossing voor Ventilus?
 - i. Wat zijn de technische uitdagingen en bijhorende risico's als Ventilus in gelijkstroom wordt uitgevoerd?
 - ii. Is zo'n oplossing al elders in de wereld gerealiseerd?
 - iii. Is de veilige netuitbating gewaarborgd?
- b. Wat is de maximale afstand dat Ventilus ondergronds kan gebracht worden in wisselstroom met een veilige exploitatie?

In hun studie over deze vragen zullen de externe onderzoekers tevens oog hebben voor de specifieke vragen aangaande de mogelijke (redelijk haalbare) technologiekeuzes die door de stakeholdersgroep zijn geformuleerd.

Voor deze procesaanpak zal het Departement Omgeving en onafhankelijke ervaren procesfacilitator aanstellen. Deze begeleider zal in de eerste plaats voorstellen doen voor de samenstelling van de stakeholdersgroep en het expertenpanel. Gelet op het tijdsgedreven aspect van dit project, zal er door de facilitator ook een duidelijke agenda worden voorgesteld met betrekking tot tijd, geld en spelregels. Het kader waarbinnen wordt gewerkt wordt afgebakend zodat alle feiten in één keer worden uitgevraagd. We vermijden het domino-effect waarbij de ene vraag leidt tot de volgende etc. Deze werkwijze biedt het planteam de mogelijkheid om de technologiekeuze te herevalueren. Het hoeft geen betoog dat deze aanpak tijd vergt. Er wordt naar gestreefd om deze fase voor de zomer van 2020 af te ronden.

Dialogo|Technologie

Figuur 1: mogelijke werkwijze voor aanpak technologie

2.2.1.1.2 Keuze van de masten

In verschillende opmerkingen werden suggesties gedaan voor het type masten dat kan gebruikt worden voor Ventilus. Uiteraard is dat een hypothetische kwestie en mee afhankelijk van het resultaat van de technologie-oefening en de mogelijkheid van ondergrondse varianten. Omwille van de tijds winst zal dit parallel met de technologie-oefening bekeken worden.

In de startnota stond reeds dat de masten of pylonen van de hoogspanningsinfrastructuur mee bepalend kunnen zijn voor de impact op het landschap. Deze keuze zal mee bepalend zijn voor

sommige aspecten in het plan-MER (bv. effecten op het landschap en effecten op de gezondheid) zodat het belangrijk is om voorafgaandelijk te weten welke pylonen al dan niet in aanmerking komen. Het planteam zal de karakteristieken van de klassieke vakwerkmast, de compacte mast (België, Stevin-as), de CompactLine (Duitsland) en de Wintrack (Nederland) ophijsten. Daarin zullen minstens worden meegenomen: de hoogte van de masten, de breedte, de magnetische velden en de kostprijs. Deze oefening zal worden besproken met de stakeholdersgroep technologie teneinde de feitelijkheden over de mogelijke keuzes van pylonen zoveel als mogelijk uit te klaren.

2.2.1.2 Andere processen die parallel worden opgestart

2.2.1.2.1 Studies thema landbouw

Over de impact van hoogspanningsinfrastructuur op landbouwactiviteiten werden veel vragen verzameld. Deze vragen hebben zowel betrekking op ondergrondse als bovengrondse verbindingen en gaan zowel over mogelijke effecten op het uitvoeren van landbouwactiviteiten, dieren, planten als gebouwen.

Een groot deel van deze vragen werd voor de eerste maal vanuit de landbouwsector gesteld. De landbouwfederaties hebben daarom aan Elia gevraagd om bijkomend onderzoek te laten uitvoeren door het ILVO, het instituut voor landbouw-, visserij- en voedingsonderzoek.

Op basis van overleg met Elia, Boerenbond, ABS, het Departement Landbouw en Visserij, het Departement Omgeving en het ILVO wordt voorgesteld onderzoek op te starten met een tweevoudige doelstelling:

- Enerzijds tot een overzicht komen van de bestaande wetenschappelijke kennis rond de impact van hoogspanning (zowel boven- als ondergronds) op diverse aspecten van landbouw. Op die manier wordt objectieve wetenschappelijke kennis aangeleverd over bezorgdheden die leven bij landbouwers. Deze wetenschappelijke kennis kan ook gebruikt worden in het plan-MER.
- Anderzijds in dialoog gaan met landbouwers die reeds onder hoogspanningslijnen wonen en werken. Via diepte-interviews worden hun eventuele aandachtspunten en problemen in kaart gebracht. Op die manier wordt geprobeerd om een exhaustiever beeld te krijgen op de relatie tussen de hoogspanningsverbindingen en het landbouwbedrijf.

Er wordt een stuurgroep opgericht die dit project opvolgt en waarin het Departement Omgeving, het Departement Landbouw & Visserij, Elia, Boerenbond en het Algemeen Boerensyndicaat vertegenwoordigd zijn. De resultaten van deze studie zullen via de lokale afdelingen van de landbouwfederaties teruggekoppeld worden naar de geïnteresseerde landbouwers.

Figuur 2: aanpak voor bepaling impact hoogspanning op het landbouwbedrijf

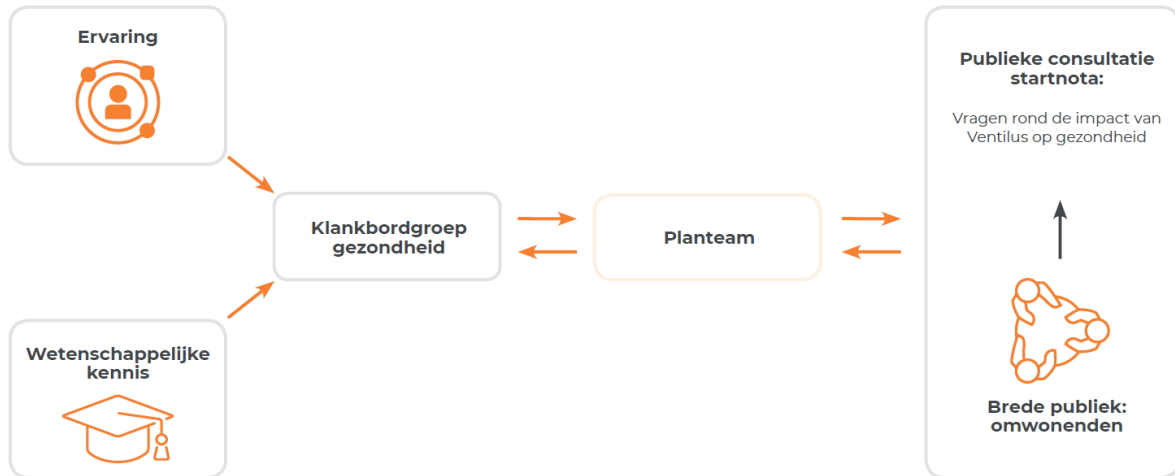
2.2.1.2.2 Opstart klankbordgroep gezondheid

Uit de inspraakperiode kwam een grote bezorgdheid naar voor met betrekking tot de effecten van de hoogspanningsverbinding op de gezondheid. Er werden verschillende mogelijke effecten op de gezondheid aangehaald.

Er wordt voorgesteld om voor wat betreft de impact van hoogspanning op de volksgezondheid te werken met een klankbordgroep van gezondheidsspecialisten. Er zijn de afgelopen 40 jaar al heel veel studies uitgevoerd en het is niet eenvoudig om als niet-expert de kwaliteit van die diverse onderzoeken te beoordelen. De (mogelijke) effecten van milieufactoren op gezondheid is een complexe materie. Enkel indien de betrokkenen voldoende en gelijke kennis hierover hebben, is er een mogelijkheid om een gedragen beslissing te bekomen.

Voor dit onderdeel zal het vooral gaan over het tot stand brengen van een bevattelijk overzicht van alle wetenschappelijke kennis die hierover de laatste decennia is opgebouwd. Deze zal ook beschikbaar zijn voor de MER-deskundigen. Bovendien zal de samenstelling van de klankbordgroep van die aard zijn om later eventuele mitigerende maatregelen te kunnen beoordelen in het licht van andere, reeds aanwezige risico's op de volksgezondheid in bepaalde projectgebieden zodat de impact op de volksgezondheid heel goed kan beoordeeld en gemitigeerd worden.

Dit proces zal georganiseerd worden door het departement Omgeving. De samenstelling van de klankbordgroep ligt nog niet vast, maar er wordt gedacht aan milieugezondheidsdeskundigen, professoren geneeskunde, kankerspecialisten en mensen uit het middenveld zoals de Stichting tegen Kanker. De klankbordgroep zal het planteam adviseren over het thema gezondheid. Dat kan al gebeuren over de wijze waarop wordt omgegaan met de verwerking van de inspraakreacties in de scopingsnota maar zal het zal ook gebeuren bij de beoordeling van het plan-MER voor wat betreft de mogelijke milderende maatregelen die daar al dan niet uit voortkomen.

Figuur 3: klankbordgroep gezondheid

2.2.1.2.3 Vergoeding voor waardevermindering

Sommige opmerkingen gingen over financiële compensaties als gevolg van het Ventilus-project. Elia heeft een 'vergoedingspolitiek' opgesteld voor de nadelen (minwaarde) die veroorzaakt worden door de hoogspanningsprojecten. Deze 'vergoedingspolitiek' behandelt enerzijds nadelen voor de overspannen percelen, zoals door de Wet Elektriciteitsvoorziening van 10 maart 1925 is bepaald, en anderzijds overige niet-overspannen woningen in de buurt van de hoogspanningslijnen. De principes van deze vergoedingen zijn afgesproken met de federale energieregulator, omdat de kosten ervan worden verrekenend in de elektriciteitstarieven.

Hoewel deze bekommernissen eerder thuishoren op projectniveau heeft het planteam aan Elia gevraagd om de vergoedingspolitiek te herevalueren. Daarin kunnen ook de nieuwe inzichten worden meegenomen, zoals bijvoorbeeld impact van de hoogspanningsinfrastructuur op de landbouwbedrijfsvoering als dat zou blijken (zie hoger). Het is de bedoeling om deze evaluatie van de vergoedingspolitiek later in het plan of op het niveau van het project te laten beoordelen door de Vlaamse Regering.

2.2.1.2.4 Vogelslachtoffers

De impact van hoogspanningslijnen voor vogels is ook een thema dat in vele opmerkingen naar voor kwam.

Elia heeft een actief beleid uitgewerkt om de bestaande gevaarlijkste situaties aan te pakken op basis van een studie die Elia in 2012 door Natagora en Natuurpunt heeft laten opstellen. Natagora en Natuurpunt zijn in opdracht van Elia reeds enige tijd bezig aan een update van het rapport van 2012 om het risico op draadslachtoffers per zone in kaart te brengen. De resultaten ervan worden verwacht op tijd beschikbaar te zijn om mee gebruikt te kunnen worden in het plan-MER.

2.2.2 Overleg en inspraak in het kader van de voorbereiding van de scopingnota

2.2.2.1 Betrokkenheid lokale besturen

Naar aanleiding van de participatie over de startnota zijn vanuit de lokale besturen vragen gesteld over de verdere betrokkenheid in het proces naar de opmaak van het GRUP.

In de voorbereidende fase was er reeds informeel overleg met de lokale besturen. Tijdens de participatieperiode hebben deze besturen de kans gekregen om hun advies te formuleren over de startnota. De lokale besturen blijven ook naar aanleiding van de totstandkoming van de scopingnota betrokken partner. Ze zullen steeds geïnformeerd blijven over de voortgang van het proces en zoals hierboven reeds aangegeven actief betrokken worden bij bepaalde onderzoeken.

2.2.2.2 Communicatie en dialoog met omwonenden

Als antwoord op de vragen tijdens de opstartfase rond betrokkenheid en communicatie van omwonenden in de aanloop naar de scopingnota blijven de Ventilus nieuwsbrief en projectwebsite doorheen het volledige proces de geijkte kanalen.

Via de nieuwsbrief en de website informeren we over de voortgang van het proces. Sinds de opstart bij de startnota zijn er 639 geabonneerden op de nieuwsbrief, werden 4 nieuwsbrieven verzonden en 10.236 unieke bezoekers geteld op de website. De nieuwsbrief blijft op regelmatige basis informatie verstrekken.

Tijdens de opstartfase op de inspraakmomenten hebben een aantal georganiseerde burgers ook aangegeven dat ze bereid zijn de dialoog aan te gaan met het planteam omdat ze actiever betrokken willen worden in het proces.

Het planteam wenst hier maximaal op in te gaan om het draagvlak over de latere beslissing zo groot mogelijk te maken. Daarom zullen de georganiseerde burgers, net zoals de lokale besturen, mee betrokken worden in verschillende stappen van het proces. Dit is reeds gebeurd in het kader van de totstandkoming van huidige procesnota.

2.3 Scopingfase – opmaak scopingnota

Eens het bijkomend onderzoek noodzakelijk om de scope te kunnen bepalen (zie punt 2.2) zal afgerond zijn, kan de scopingnota worden gefinaliseerd. Hieronder worden de doelstellingen, de manier van overleg en inspraak en de beschikbare documenten weergegeven.

2.3.1 Doelstelling – onderzoek

In deze fase evolueert de startnota tot een scopingnota. De adviezen en inspraakreacties ontvangen tijdens de opstartfase worden door het planteam in de scopingnota verwerkt. Op deze wijze wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met de opmerkingen en suggesties uit de opstartfase om het planvoornemen te verbeteren. Ook wordt aangegeven welke alternatieven/varianten (eventueel bijkomend) zullen worden onderzocht en worden aandachtspunten in functie van de effectenonderzoeken beschreven. De scopingnota zal aldus het voortschrijdend inzicht tussen de opstartfase en van het voorontwerp van GRUP weergeven en zal ook aangeven hoe is omgegaan met de ontvangen adviezen en inspraakreacties. Daarbij zal uiteraard ook rekening gehouden worden met de uitkomst van de dubbelcheck met betrekking tot de technologie van de hoogspanningsverbinding en de pylonen.

2.3.2 Overleg en inspraak

2.3.2.1 De Vlaamse Regering beslist

Formeel en procedureel gezien kan de scopingnota beschouwd worden als een document waarin het planteam vastlegt wat er in de verdere proces zal worden onderzocht en op welke manier dit zal gebeuren.

Voor het GRUP Ventilus opteert het planteam ervoor om de scoping eerst aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

2.3.2.2 Communicatie en inspraak

In het kader van Ventilus werd een ruime overlegstructuur uitgetekend (zie Deel 1 van de procesnota). Via deze overlegstructuur zal worden gecommuniceerd over de inhoud van de scopingnota. Dit zal op maat van de verschillende stakeholders gebeuren. Dit houdt minstens een actieve communicatie over de inhoud van de scopingnota in met de betrokkenen zoals het uitgebreid planteam, het planbegeleidingsteam, de lokale besturen en de (georganiseerde) burgers. Verder zal de scopingnota verspreid worden via de website www.omgevingvlaanderen.be, de projectwebsite van Ventilus en de nieuwsbrief.

2.3.3 Timing en documenten

Deze fase wordt voorzien voor de zomer van 2020, maar hangt af van het concrete procesverloop en kan dus nog wijzigen.

Volgende documenten zullen tijdens deze fase minimaal ter beschikking worden gesteld:

- Scopingsnota
- Toegevoegde nota over inspraakreacties
- Procesnota 03

2.4 Ontwerp planvormingsfase – opmaak voorontwerp GRUP en ontwerp milieueffectenrapport

2.4.1 Doelstelling – onderzoek

De ontwerp planvormingsfase heeft tot doel een inhoudelijk gedragen voorstel van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken. Omwille van de grootschaligheid van dit dossier zal er tussentijds worden gerapporteerd aan de Vlaamse Regering over een voorontwerp van plan-MER en een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse met daarbij op basis van die gegevens een voorstel van een uit te werken tracé. De ontwerp planvormingsfase eindigt bij de plenaire vergadering of schriftelijke adviesvraag. Voor dit GRUP wordt een plenaire vergadering met de adviesinstanties voorzien. Deze vergadering dient om het ontwerpplan waarbij de resultaten van de uitgevoerde effectenbeoordelingen mee zijn opgenomen te bespreken met de adviesinstanties die hierover hun opmerkingen kunnen formuleren. Eenmaal deze fase is doorlopen, zal hier ook aangegeven worden wat de grote lijnen / krachtlijnen van aanpassing zijn tegenover de vorige fase.

Indien daartoe noodzaak zou bestaan, kan het planteam tijdens deze fase de scopingnota wijzigen. Ook de procesnota zal bijgewerkt worden tot procesnota 03. De nieuwe versies van de scopingnota en de procesnota zullen openbaar geraadpleegd kunnen worden.

Specifiek voor Ventilus zal worden voorzien in een tussentijdse beslissing van de Vlaamse Regering over het voorkeurstracé dat in het voorontwerp GRUP zal worden vertaald. De Vlaamse Regering zal voor haar beslissing beschikken over:

- De resultaten van het ontwerp van milieubeoordeling op planniveau
- De input van het ruimtelijk veiligheidsrapport
- De resultaten van de maatschappelijke kosten baten analyse
- Het overlegproces met de betrokkenen.

2.4.2 Overleg en inspraak

Na de scopingfase zal bekeken worden welke overlegmomenten wenselijk en nodig zijn om een onderbouwd en gedragen voorontwerp GRUP over het voorkeurstracé op te kunnen maken. De concrete aanpak en de manier waarop overleg en inspraak zal worden georganiseerd, zal in een volgende fase concreet vorm krijgen. De procesarchitectuur met planbegeleidingsteam/uitgebreid planteam/overleg lokale besturen/georganiseerde burgers blijft hierbij de basis.

2.4.3 Timing en documenten

Deze fase wordt voorzien tegen het najaar van 2020, maar hangt af van het concrete procesverloop en kan dus nog wijzigen.

Volgende documenten zullen tijdens deze fase minimaal ter beschikking worden gesteld:

- Het voorontwerp GRUP;
- Ontwerp effectenbeoordelingen;
- Procesnota 03

2.5 Planvormingsfase – voorlopige vaststelling ontwerp GRUP

2.5.1 Doelstelling – onderzoek

Tijdens deze fase wordt het ontwerp van GRUP en de effectbeoordeling opgemaakt. Deze fase eindigt na het openbaar onderzoek over het ontwerp van GRUP.

2.5.2 Overleg en inspraak

Er zal een openbaar onderzoek worden georganiseerd. Zowel het ontwerp GRUP als de milieueffectenbeoordeling worden aan het openbaar onderzoek onderworpen. De bevolking kan hierop opmerkingen maken. Het openbaar onderzoek duurt 60 dagen. Het wordt aangekondigd via de wettelijk voorgeschreven kanalen. Dit openbaar onderzoek wordt minstens binnen de 30 dagen na de voorlopige vaststelling aangekondigd in het Belgisch Staatsblad. Het openbaar onderzoek start uiterlijk de dertigste dag (termijn van orde) nadat de aankondiging ervan in het Belgisch Staatsblad is verschenen.

2.5.3 Timing en documenten

Deze fase is voorzien tegen het voorjaar 2021, maar hangt af van het concrete procesverloop. De timing kan dus nog wijzigen.

Volgende documenten zullen tijdens deze fase minimaal ter beschikking worden gesteld:

- Het ontwerp GRUP;
- Effectenbeoordeling;
- Aangepaste versie van de procesnota, procesnota 04.

2.6 Goedkeuringsfase – definitieve vaststelling GRUP

2.6.1 Doelstelling – onderzoek

In de laatste fase worden de resultaten van het openbaar onderzoek verwerkt en wordt het definitieve plan opgemaakt. De dienst MER zal voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het GRUP de kwaliteit van de milieubeoordeling op planniveau beoordelen. Ze toetst aan de scopingnota en aan de vereiste gegevens die een plan-MER moet omvatten en zal daarbij tevens rekening houden met de tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde adviezen, opmerkingen en bezwaren. De Vlaamse Regering stelt uiterlijk binnen 180 dagen na het einde van het openbaar onderzoek het GRUP definitief vast. Deze termijn kan worden verlengd met 60 dagen.

2.6.2 Overleg en inspraak

De mate en manier waarop in deze fase overleg en/of inspraak aan de orde is, is sterk afhankelijk van de geformuleerde adviezen, opmerkingen en bezwaren die tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerp GRUP ontvangen worden.

2.6.3 Timing en documenten

Deze fase wordt voorzien tegen het voorjaar 2021, maar hangt af van het concrete procesverloop en kan dus nog wijzigen.

Volgende documenten zullen tijdens deze fase minimaal ter beschikking worden gesteld:

- Het GRUP;
- Het Plan-MER;
- Aangepaste versie van de procesnota, procesnota 05

3 Bijlagen

3.1 Verslagen van planbegeleidingsteam

3.2 Verslag overleg met lokale besturen

3.3 Verslagen van de infomarkten

3.4 Verslag van de inspraak op de website